

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΕΞΑΜΗΛΙΩΤΗΣ (αριθ.3) κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 44132/06)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

4 Δεκεμβρίου 2008

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση Εξαμηλιώτης κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα αποτελούμενο από τους:

Nina Vajić, *πρόεδρο,*

Χρήστο Ροζάκη,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

Sverre Erik Jebens

Giorgio Malinverni,

Γεώργιο Νικολάου, *δικαστές,*

και τον Søren Nielsen, γραμματέα τμήματος.

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 13 Νοεμβρίου 2008,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 44132/06) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από έναν υπήκοο του Κράτους αυτού, τον κύριο Δημήτριο Εξαμηλιώτη («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 3 Οκτωβρίου 2006 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τον κύριο Π. Τσαντίλα, δικηγόρο του συλλόγου της Αθήνας. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Κ. Γεωργιάδη, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κυρία Σ. Αλεξανδρίδου, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 12 Νοεμβρίου 2007, ο πρόεδρος του πρώτου τμήματος αποφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση την αιτίαση την ελκόμενη από τη διάρκεια της διαδικασίας. Όπως επιτρέπει το άρθρο 29 § 3 της Σύμβασης, αποφάσισε επιπλέον να αποφανθεί συγχρόνως επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Ο προσφεύγων έχει γεννηθεί το 1936 και κατοικεί στην Αθήνα.

5. Στις 11 Δεκεμβρίου 1998, ο προσφεύγων κατέθεσε αίτηση στη 45^η Διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους προκειμένου να λάβει ένα οικογενειακό επίδομα.

6. Στις 18 Ιανουαρίου 1999, η αίτηση του προσφεύγοντος απορρίφθηκε.

7. Στις 8 Μαρτίου 1999 ο προσφεύγων προσέβαλε την απόρριψη της αίτησής του ενώπιον του Α΄ Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

8. Στις 2 Ιουνίου 1999, το Ελεγκτικό Συνέδριο απέρριψε την αίτησή του (πράξη αριθ. 2598/1999).

9. Στις 31 Μαρτίου 2000, ο προσφεύγων άσκησε έφεση κατά της πράξης αριθ. 2598/1999. Στις 5 Φεβρουαρίου 2002, το πρώτο τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, έκανε αφενός εν μέρει δεκτή την αίτηση του προσφεύγοντος και, αφετέρου, παρέπεμψε ενώπιον της ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου το ζήτημα της συνταγματικότητας της εφαρμοσθείσας εν προκειμένω νομοθεσίας (απόφαση αριθ. 85/2002).

10. Την 1^η Μαρτίου 2002, ο προσφεύγων άσκησε αίτηση αναίρεσης κατά της απόφασης αριθ. 85/2002 παραπονούμενος για τη μερική απόρριψη των αξιώσεών του. Στις 26 Φεβρουαρίου 2003, η ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου κήρυξε την αίτησή του απαράδεκτη, αφού διαπίστωσε ότι η απόφαση αριθ. 85/2002 δεν ήταν ακόμα οριστική διότι ένα ζήτημα συνταγματικότητας παρέμενε εκκρεμές ενώπιον της ίδιας σύνθεσης (απόφαση αριθ. 152/2003).

11. Στις 26 Φεβρουαρίου 2003, η ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου κήρυξε αντισυνταγματικό το νόμο που εφαρμόστηκε στην προκειμένη υπόθεση και παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του πρώτου τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου (απόφαση αριθ. 153/2003).

12. Στις 4 Νοεμβρίου 2003, το τμήμα αυτό επανεξέτασε τη νομιμότητα της πράξης αριθ. 2598/1999, την ακύρωσε και έκανε εν μέρει δεκτή την αίτηση του προσφεύγοντος (απόφαση αριθ. 1770/2003).

13. Στις 21 Νοεμβρίου 2003, ο προσφεύγων άσκησε αίτηση αναίρεσης κατά των αποφάσεων αριθ. 1770/2003 και 152/2003 του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

14. Στις 7 Ιουνίου 2006, η ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου απέρριψε την αίτησή του (απόφαση αριθ. 1233/2006). Η απόφαση αυτή του κοινοποιήθηκε στις 25 Σεπτεμβρίου 2006.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Ι. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

15. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η διάρκεια της διαδικασίας παραγνώρισε την αρχή της «λογικής προθεσμίας» όπως αυτή προβλέπεται από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης το οποίο έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας, υπό δικαστηρίου (...) το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

16. Η Κυβέρνηση αντικρούει τη θέση αυτή. Υποστηρίζει ότι η επίδικη διαδικασία διεξήχθη με ταχύτητα και ότι όλα τα στάδιά της ολοκληρώθηκαν εντός ευλόγων χρονικών ορίων.

A. Επί του παραδεκτού

17. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

1. Περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη

18. Η επίδικη περίοδος άρχισε στις 8 Μαρτίου 1999, ημερομηνία κατά την οποία ο προσφεύγων προσέβαλε την απόρριψη της αίτησής του να λάβει ένα οικογενειακό επίδομα ενόπιον του Α' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, και περατώθηκε στις 7 Ιουνίου 2006, με την απόφαση αριθ. 1233/2006 της ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Διήρκεσε επομένως επτά έτη και τρεις μήνες περίπου για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

2. Εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας της διαδικασίας

19. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία του, και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υπόθεσης, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και εκείνης των αρμοδίων αρχών, καθώς και του αντικειμένου της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

20. Το Δικαστήριο έχει χειριστεί πολλές φορές υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με εκείνα της προκείμενης υπόθεσης και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλέπε την πιο πάνω απόφαση *Frydlender*). Σε ό,τι αφορά ειδικότερα την παρούσα υπόθεση, σημειώνει ότι η υπόθεση παραπέμφθηκε πολλές φορές από τη μία σύνθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου στην άλλη, γεγονός που θα μπορούσε εκ πρώτης όψεως να αιτιολογήσει τη διάρκεια του συνόλου της διαδικασίας. Εν τούτοις, το Δικαστήριο διαπιστώνει ένα μακρόχρονο διάστημα μεταξύ της 21^{ης} Νοεμβρίου 2003, ημερομηνία κατά την οποία ο προσφεύγων άσκησε για δεύτερη φορά αίτηση αναίρεσης, και της 7^{ης} Ιουνίου 2006, ημερομηνία κατά την οποία η ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου απέρριψε την αίτησή του με την απόφαση αριθ. 1233/2006. Το Δικαστήριο υπογραμμίζει στο σημείο αυτό ότι κατά την άσκηση της δεύτερης αίτησης αναίρεσης ενώπιον της ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, αυτή είχε ήδη εξετάσει το πιο πολύπλοκο ζήτημα της συνταγματικότητας. Συνεπώς, αυτό το διάστημα των τριών ετών περίπου δεν μπορεί να θεωρηθεί εύλογο μέσα στα πλαίσια της υπό εξέταση διαδικασίας.

21. Ενόψει των ανωτέρω και αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο εκτιμά ότι εν προκειμένω η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας ήταν υπερβολική και δε συνάδει με την απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΑΡΙΘ.1

22. Ο προσφεύγων παραπονείται για την άρνηση των εθνικών δικαστηρίων να του επιδικάσουν το συνολικό ποσό του αιτούμενου επιδόματος. Καταγγέλλει παραβίαση του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου αριθ.1, διάταξη η οποία έχει ως εξής:

«Έκαστο φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει δικαίωμα στον σεβασμό της περιουσίας του. Κανείς δεν μπορεί να στερηθεί της ιδιοκτησίας του παρά μόνον για λόγους δημόσιας ωφέλειας και σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από τον νόμο και τις γενικές αρχές του διεθνούς δικαίου.

Οι προηγούμενες διατάξεις δεν θίγουν το δικαίωμα των Κρατών να θεσπίζουν τους νόμους που κρίνουν απαραίτητους για να ρυθμίσουν τη χρήση

των αγαθών σύμφωνα με το γενικό συμφέρον και να εξασφαλίσουν την πληρωμή των φόρων ή άλλων συνεισφορών ή των προστίμων.»

Επί του παραδεκτού

23. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι το προβαλλόμενο δικαίωμα του προσφεύγοντος να λάβει το συνολικό ποσό του αιτούμενου επιδόματος δε συνιστά «απαιτητή αξίωση» με την έννοια του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου αριθ.1, καθώς ουδέποτε διαπιστώθηκε και εκκαθαρίστηκε από τα εθνικά δικαστήρια. Εν τούτοις, αυτή είναι η προϋπόθεση ώστε μία αξίωση να είναι βεβαία και απαιτητή και, συνεπώς, να προστατεύεται από το (βλέπε *Ελληνικά Διυλιστήρια Στραν και Στρατής Ανδρεάδης κατά Ελλάδας*, 9 Δεκεμβρίου 1994, § 59, série A no. 301-B).

24. Έπεται ότι αυτό το τμήμα της προσφυγής είναι προδήλως αβάσιμο με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης και πρέπει να απορριφθεί σύμφωνα με το άρθρο 35 § 4.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

25. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

26. Ο προσφεύγων δεν προβάλλει κανένα αίτημα για υλική ή ηθική βλάβη ούτε για έξοδα και δικαστική δαπάνη.

27. Συνεπώς, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δε συντρέχει λόγος να του επιδικάσει κάποιο ποσό για τις αιτίες αυτές.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς την αιτίαση την ελκόμενη από την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας και απαράδεκτη κατά τα λοιπά.

2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 4 Δεκεμβρίου 2008 κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Nina Vajić

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου

εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 9 Ιανουαρίου 2008

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος